

SAUVE QUI PEUT

הפכה זו. היא תביא לכנסת 100 חברי מפא"י, רובם מן המעברות וממושביה העיריים.

היא לא תמיר את השיטה הרב-מפלגתית בשיטה תלת-מפלגתית או דו-מפלגתית. היא תמיר אותה בשיטה חד-מפלגתית.

יתכן שלא תהיה זאת דיקטטורה גלויה — כי מפא"י אינה זקוקה לדיקטטורה כזאת. תהיה זאת, מן הסתם, שיטה של "דמור" קראטיה מודרכת, מן הסוג החביב כל-כך על סוקארנו האינדונסי. הסמנים התיצוניים של הדמוקרטיה יישארו על כנם, כל עוד לא יסכנו את שלטון-היחיד של דויד בן-גוריון, ואם בן-גוריון הוקן שוב אינו מפחד מדי — מוטב לחשוב על מי שיבוא אחריו.

***

אהה, אומרים לנו כמה מן הפיקחים ביותר. זה טוב! עד עכשיו שולטת מפא"י מאחורי הקלעים. היא מגוללת את האשמה לכל כישלונותיה על חבריה בקואליציה. אין היא נושאת באחריות. אם ישבו 100 ח"כים מפא"יים בכנסת, 15 עסקנים מפא"יים בממשלה, היא תהיה אחראית לכל מעשיה. אחרי ארבע שנים תימאס על הכל ובבחירות הבאות, לכנסת השנייה שתיבחר בשיטה החדשה, יהיה הרוב נתון בידי הפיקחים.

בנכני זכרוננו מזדעזע משהו. היכן קראנו טענות דומות? היכן ראה העולם פיקחים דומים?

סוף 1932. גרמניה. אדולף היטלר שלח את ידיו אל השלטון. עוד אפשר היה למנוע זאת. עוד היה רוב נגדו במדינה. לא היה דרוש אלא ליכוד הרוב הזה, תוך שתתקיי פעולה בין תנועות הסוציאליסטים והקומוניסטים.

אולם הקומוניסטים לא שיתפו פעולה. בהנהגת ארנסט טלמן, ובפקודת סטאלין, עשו את ההיפך. הם הצביעו יחד עם ז'ורז' נאצ'ים נגד הסוציאלי-דמוקראטים. הם נתנו את הדחיפה האחרונה שהיתה דרושה להפלת המשטר הישן.

הם היו פיקחים. היתה להם תוכנית "טוב שהיטלר יגיע לשלטון", אמרו. "הוא יחל את כל המפלגות הישנות. הוא ישר לוט חצי שנה, שנה, אך העם הגרמני לא יסבול אותו יותר. העם הגרמני יפיל את היטלר — ואחרי היטלר תבוא המהפכה הקומוניסטית."

הפיקחים צדקו. היטלר נפל. בי חלק מגרמניה בא הקומוניזם במי קומו. אולם עד אז עברו 12 שנה, ונהרגו קרוב ל-50 מיליון איש, ביניהם 20 מיליון קומוניסטים טובים בבכירות-המועצות של שלושה מיליון חיילים גרמניים. וכל הפיקחים נרצחו במרתפי-העיניים של הגסטאפו.

***

אין כל דמיון בין מפא"י והנאצים אולם מי שחושב כי אחרי ארבע שנים של שלטון בלעדי של מפא"י, תוך שליטה מוחלטת על כל המנגנון הממלכתי והצבאי בורי — על כל מערכות הכלכלה והתעמולה — אפשר יהיה להפיל את מפא"י בבחירות חופשיות — הרי מקומו בבית חולים לחלי-נפש, או בג'הילום.

השלטון הרב-מפלגתי הישן הוא רקוב ומושחת, אולם הוא מהווה מחסום כלשהו בפני השכנת "דמוקרטיה מודרכת" גלויה, או דיקטטורה מוסתית. מחסום זה מתמוטט עתה — לא המשטר, אלא המחסום שבתוך המשטר.

מסירת השלטון הבלעדי למפא"י לא תביא למשמר הדש, אלא לחיר זוק המשטר הקיים. שוב אי-אפשר יהיה להפיל אותו, אלא בכוח — או בשעיה של שואה לאומית. האם על כך חולמים הפיקחים?

מעשי אותם מעסקני הימין, הישן והחדש, המשתעשעים באשליה כי שינוי שיטת הבחירות יהיה לטובתם. אחדים מבלים את זמנם בהמצאת שיטות-בחירות מחוכמות, כמו השיטה האורית-יחסית, שתיצור אחוז חסימה של 10% ותחסל מפלגות יריבות להן.

מפא"י נותנת להם לשחק. היא יודעת שכל אלה רק מכשירים את ההתמוטטות — ההתמוטטות שיתקבור גם אותם.

כאשר תנועת החרות החליטה לעבד הצעת עות לשינוי שיטת-הבחירות, גרם הדבר לפאניקה שדחפה את מינץ למעשהו. כאשר כל אחד מיריבי-מפא"י מצפה כי השני ימכור אותו למפא"י, נוצרו התנאים האידיאליים לקניית כולם, במחירי מכירה-כללית. זוהי אחרית ההתמוטטות.

***

לכאורה, היינו צריכים לשמוח על התמוטטות זו. מי כמונו יודע את הדעות שחיות הממאירה של שלטון המפלגות האלה, את אופיו הפיאודלי הנוגד את חופש

הממשלה, יכולים רק לעורר רחמים על אופיים הסמרטוטי של העסקנים המקשיבים להם בלי להניע עפעף.

ראש-מחץ מפא"י אחר עושה חיל בוי"ה הדתית — שהיתה עד לא מכבר זירה סגורה בפני מפא"י. כבר מובטחת בחירתו של קומיסאר בן-גוריון לתפקיד הרב הראשי האשכנזי, ואילו הספרדי השתכן לגמרי במערך המפא"י, כדי להציל את עורו. מנהגונים דתיים מסועפים פועלים לא רק בהסתדרות, אלא גם במפא"י. מפא"י כה בטוחה בשטח זה ששוב אין לה צורך בדון זיואן הקשיש הממלא את תפקיד שר-הדתות. היא תוכל לשלחו בקרוב הביתה, ליהנות מגן-העדן הפרטי שלו.

ראש-מחץ העיקרי של מפא"י חדר ל-עורף המפלגות, בארצות-הברית. בעזרת סיסמות שסופקו בנדיבות-לב על-ידי יריבי-מפא"י כביכול, הצליחה מפא"י לבטל את מענקי המגבית היהודית המאוחדת למפלגות — מענקים שבלעדיהם אין אף מפלגה דתית או ימנית יכולה לפעול.

מפא"י יכולה עתה לחדש או לבטל מענקים אלה כרצונה, כי

גיבור השבוע: מצא מינץ את מינו

האדם? מי כמונו מתגעגע למהפכה ישראלית שתשחרר את הארצות, שתליד כוחות רעיוניים ומדיניים חדשים, שתתן כיוון חדש, וטעם חדש, למפעל הלאומי?

אולם התמוטטות זו אינה מובנית לה למהפכה. זוהי התמוטטות הרי מובילה להפיכה.

חלק אחד של המשטר משתלט בכוח על שאר חלקיו.

לא המשטר מתמוטט, אלא אופיו הרב-מפלגתי.

לא משטר חדש מצפה לנו בסוף ההתמוטטות. מצפה לנו אותה הגברת בשינוי האדרת.

כאשר מתחוללת הפיכה, השא"ל העיקרית אינה: "האם היי שיטה המתחפלת היתה רעה?" השאלה האמתית היא: "האם השיטה החדשה טובה יותר מן הקודמת?"

***

התשובה לכך היא: לא! מפא"י חותרת — ותשיג — שיטה של בחירות אזוריות-רובניות. שיטה זו לא תכניס לכנסת את כל אותם הפספסים האנטי-מפא"יים-כביכול, העוזרים לה עתה לבצע

המונים ציפו ביום הרביעי האחרון לסוף העולם. היו שמילאו את כרסם בארוחה דשנה אחרונה. היו שהתכוננו למאורע הגדול בשתייה או בתפילה. יתכן כי אכזבה מסוימת התגבשה לבם כאשר נוכחו לדעת כי השעה היעודה באה ועברה. כי (אכן ניחשתם!) — סוף העולם לא בא.

אך יתכן כי שבוע זה ייכנס להיסטוריה של הארץ בשל מאורע אחר:

בשבוע זה החלה ההתמוטטות הסופית של השיטה הרב-מפלגתית בישראל.

***

שר ההיסטוריה הוא דרמאטורג גדול. כמו המחזאים האנוניים, בוחר הוא לעיתים בדמות הפחות מפוראת כדי לחולל את המאורע העיקרי במחזה. הפער בין קטנות הגיבור לבין גודל המאורע אך מגביר את האפקט הדרמאטי.

לכן אין זה מפליא כי דווקא חכרי-הכנסת בנימין מינץ הפך לגיבור השבוע — למבשר ה"הפיכה.

מינץ מכר לדויד בן-גוריון את שלושת קולותיו העלובים, תמורת כיסא בממשלה שאינה מושלת, ותמורת מקום שמור בסירת-ההצלה של מפא"י בכוא המועד, עת יטרפו גלי הבחירות האזוריות את האוניות המפגתיות למיניהן.

שלושת הקולות של מינץ הבטיחו את שינוי שיטת-הבחירות. אין הם מספיקים לכדם, כדי להעניק למפא"י את הרוב הדרוש בכנסת. אולם קולות אלה הם המנוף הפסיכולוגי והמעשי הדרוש כדי למוטט סופית את החומה המעורערת של המתנגדים.

החל מהשבוע, הפכה התמוטטות השיטה הרב-מפלגתית בישראל לזוראית. עתה הסיסמה היא, כמו בצבא הצרפתי אחרי וואטרלו — "SAUVE QUI PEUT" — כל היכול, יציל את עצמו!

באחירה זו יקל על מפא"י להנחית את מכת ההסד — לקנות את מעט החיכים הדרושים להצבעת רוב, או לשחד סיעות שלמות בהבטחות של מקומות שמורים בכנסת הבאה. השיטה המדויקת אינה תשו"בה. מפא"י יכולה לבחור בין אפשרויות אחרות.

***

בנימין מינץ לא יצר את ההתמוטטות. הוא עשה רק את אשר עושה כל ביד-נסמן ממוחה בהרגישו בהתקרבות משבר. הוא מכר את מניותיו בעוד מועד. והרי מינץ, אחד מגיבורי הסדרה "דת או ביזנס" בעתון זה לפני ארבע שנים, לא הסתיר מעולם שהוא ביזנסמן בבורסה המפלגתית. מימיו ההתמוטטות, שהסתמנו עוד למחרת יום הבחירות לכנסת, התגבשו מאז בבחירות רבת. כמו עם ככל השמחים התקרמו כוחותי המחץ של מפא"י, כמעט מבלי להיות קל בהתנגדות.

בעתונות השלימו כוחות מפא"י את ה"כיבוש. נקנו עלותונים הלוועיים בארץ, זולת שניים, נקנו על-ידי מפא"י. בעתונות העב"רית לא שרד אף עתון אחד שלא שובב בצורה זו או אחרת במערך המפא"י — מלבד הבטאונים המפלגתיים הגוססים (ו"זולת העולם הזה). הרוב המכריע של תושבי ישראל שוב אינו יכול לדון באופן אובייקטיבי על מעשי מפא"י — מאחר ש"כל האינפורמציה המגיעה אליו היא מפ"איתת הורה.

אותה שעה הצליחה מפא"י לגשת לייסוד עתון הראדיו, שהיה מכשיר שלטוני מפ"איי מובהק. עוד לפני שנה עורר עיוון זה התנגדות חריפה. הפעם נתקבל כמעט ללא התנגדות — סימפטום נוסף להתמוטטות הדוהרת של כוחות האופוזיציה. ה"דיבורים על הבטחת האופי הצבורי, הני-טראלי, של העתון הכפוף למשרד ראש-